

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
V. déken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főtér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A kamarilla országútján.

Irta: **Kalmár Antal dr.**

— okt. 17.

Változtak legyen az idők és a körülmények, a módok és az eszközök, az emberek és a jelszavak, de azért a rendszer alapvető kérdése ma is ugyanaz, mint volt a 48-as kamarilla idejében: harc a nemzet jogai és harc a bécsi hatalom politikája között. A rózsás arcú habsburgi Ferencz Józsefet éppugy körülvette a kamarilla, amiképpen körülveszi most is az őszfejú uralkodót.

Akiket akkor Ferencz Károlynak, Zsófiának, Albrecht és Lajos főhercegnek, Matternichnek, Latournak, Fiquelmontnak, Stádionnak, Bachnak, Windisgratznek, — Schwarzenbergnek, Bombellesnek, Jellasicznak, Rechbergnek, Schmerlingnek hívtak, azokat most Ferencz Ferdinándnak, Rajnernek, Walsersheimbnek, Becknek, Krieghammernek, Pittreichnek, Körbernek, Paarnak, Bolfrassnak és más ilyen czudarnevű uraknak hívják.

A magyar nép képzelete a kamarillát megszemélyesíti s minden

rossz ördögi kutfejének tartja. Ezen szörnyű rossz fojtó gőzének nehéz átka ül a boldogtalan magyar nemzeten; nehéz átka ül, mert amint őfelsége a tömjénfüsttől nem látott tisztán a 18 évig tartó önkényuralom idejében: akképpen nem lát most sem 37 éves királykodása után.

De csak a magyar király nem lát, ellenben tisztán lát az osztrák császár. Ezt a tisztán való látást, ezt az osztrák császári czélt, 48-tól napjainkig a következő alkotmánytörténelmi tényekkel dokumentálhatjuk.

*

1848 ban Magyarország közjoga átalakul, a rendi országgyűlés népképviselői lesz, és a felelőtlen dikasztériális kormányrendszert felelős parlamenti kormányzat váltja föl. A nemzet legfőbb célja itt az volt, hogy országunkat a bécsi kormányzat alól felszabadítsuk s valósággá tegyük azon, csak papirosan levő közjogunkat: Magyarország más tartományok módjára nem kormányzandó. S minthogy 48 ban a magyar felelős kormányzat élen — védve a törvényt — férfiak állottak s így a dinasztia a nemzetnek sem pénzével, sem vérével kénye-kedve szerint többé nem rendelkezhetett; s minthogy ezek a férfiak a kamarillának szeptemberi ultimátumára a 48-as törvényeket sem föl nem adták, sem meg nem kerülték: a magyar nemzet karjának

és kardjának korlátlan használatát, erőhatálmón alapuló korlátlan kényurasággal biztosítja magának a dinasztia.

Kényuraságával azonban a dinasztia czélt nem ér s a solferinói szörnyű vereség után, ravaszul a félalkotmányosság kerülő útjára tér. A császári czél azonban most is az, ami 48-ban volt: megfojtani a magyar alkotmányt, s a nemzetnek pénz és véradóját korlátlanul biztosítani az egységes összbirodalom számára. A rab oroszlan azonban nem ment be a számára nyitott tágasabb ketrecbe s a kintülő összbirodalomra csakhamar még a solferinóinál is irtózatosabb vereség súlya nehezedik.

Ekkor a nemzet példátlan rövidlátással létrehozta a paritás nélküli dualizmust, földadja az ország független közjogi kormányzatát, de az így megcsontított 48-as törvényekből mégis megment a maga számára két sarkalatos jogot: a nemzet pénzével és vérével való alkotmányos rendelkezést.

A dinasztia nem győzedelmes hadjáratok, hanem folytonos vereségek között éri el azt a czélját, amire már századok óta jogilag hiába törekedett: a birodalom egységét, a legfőbb dolgokban kétségtelenül demonstráló egységes birodalmi bécsi közjogi kormányzatot.

Az egységes közös birodalmi kormányzat örök időkre a Gesamtmonarchiának hűtűs közjogi ajtaja lesz.

De a birodalomnak ezen 67 ben létrejött kormányzat egysége és a magyar törvényhozásnak adó és utonc megajánlási joga között nincs meg az az áthidaló köz-

Régi barátok.

Irta: **Szomaházy István.**

A Mücsarnok kiállításán, a Konstant Benjámint nagy vászna alatt, összetalálkoztott két fiatal asszony. Az egyik drága testhezálló kabátot viselt, a másik olcsó sziliszkin köpenykét; de mind a kettő bájos, rózsásarcú és jókedvű volt. Amint a vilamos ivlámpák fehér fényében fölismerték egymást, mind a kettőn bámulva csapták össze a kezüket. Az előkelőbb örvendő így szólott:

— Te vagy? Csakugyan? Fischer Terka?

A másik, a szegényebb, szintén kipirult az örömtől.

— Jesszusom! No nézze az ember! Szentkuthy Ida!

Nyájasan összeölelkeztek, kesztyűs kezüket egymásba fonták s karonfogva, de nagyon izgatottan sétáltak föl, meg alá a teremben.

— Hát te Pesten vagy? — kérdezte Szentkuthy Ida kíváncsian.

— Oh már áprilisban 9 éve lesz. A te esküvőd után már félévre én is férjhez

mentem. Azóta csak egyszer voltam Váradon, — akkor, midőn az anyuskámat eltemettük.

— Hát a szegény Lina néni meghalt?

A fiatal asszony, akit a másik Fischer Terkának szólított, csendesen a szeméhez emelte a zsebkendőjét.

— Már öt esztendeje. Édes apa azóta itt lakik velünk együtt.

A két asszony valaha elválhatatlan barátok voltak; tizenhétéves korukig ugyszólván együtt nevelkedtek. Szentkuthyék az emeleten laktak, Fischerék hátul, az udvari lakásban. De a lányok nem tudtak megenni egymás nélkül; Ida a Fischerék cserépkályhájá mellett majszolta téli estéken a szerecsika almát; Terka tíz óráig csinostotta a barátójét, mikor a gazdag lányt a legelső piknikre elvitték.

Szentkuthy dúsgazdag földbirtokos volt, Fischer ellenben 800 forintért hivataloskodott valahol az adópénztárban, de a társadalmi differenzia semmiféle befolyással se volt a két gyermek barátságára.

Ida legelőször a pisze Fischer Ferkónak mutatta meg a gimnázisták szerelmes leveleit; a tizenöt éves Terka ellenben az Ida keblén zokogta ki mérhetetlen fájdal-

mát, mikor első ideálja, a leányiskolai fiú-kai tanár, egy lisztkereskedő örökösödőjével jegyet váltott.

Barátságuk akkor lobbant fel utoljára, mikor Ida tizedfélév előtt menyasszonynya lett s a Szentkuthyék lakásán reggeltől estig dolgoztak a varrónők és a divatárus kisasszonyok.

Terka akkor a saját kezével varrta föl a finom csipkét barátójé kelengyéjére, mitse érezve a szegény lányok irigységétől, akik szívük mélyén az igaztalan sorsot átkozták.

Ida előkelő uriaszonnynya lett — nem csoda, hiszen százezer forintnyi hozományt kapott — s félév múlva a szegény Terka is férjhez ment egy becsületes hivatalnokhoz. Mindketten a főváros hullámai közé kerültek, bár többé mitse hallottak egymás felől.

Ida talán még álmában se gondolt a Fischerék udvari lakására, és Terkának csak néha, esős délutánokon ötlött eszébe a havas téli alkonyatok emléke, mikor a csitri Ida élénk fecsegés közt sütötte náluk sárga-piros oszonna-almáját.

— Milyen szép lettél! — mondta Fischer Terka bámulva. Lánykorodban

Őszi és téli-ruhák tisztítását

hifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő és vegytisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-
utca 42-ik szám.

jogi kapcsolatok, amelynek — a parlamentarizmus elvei szerint — a törvényhozó és a végrehajtó hatalom között természetesen külön kell állni. A hatvanhetes közösügyes alkotmányának ez eddig még meg nem oldott, sőt meg sem oldható főhibája, — ami természetesen is, mert a világ országainak összes parlamentarizmusa között egyedül álló államjogi helyzet az hogy nemzeti törvényhozásnak nem felelős végrehajtó hatalomra támaszkodjék.

Ez az idegen végrehajtó hatalom csak a császárnak van alárendelve s legfőbb képviselője, valósággal európai expozitúra a kormányzatilag megteremtett birodalmi egységnek, a Habsburgok négyszázados álmának.

De ennek az álomnak — a fölhozott áthidaló közjogi kapcsolatok hiánya folytán — örökké utjában áll a nemzetnek évenkénti adó megújításai és ujonczmegajánlásijoga. — Pedig milyen szépen be lehetne a közös közjogi kormányzattal megkezdett birodalmi egységet tetőzni, ha a felelőtlen végrehajtó hatalom az adó és ujonczok tekintetében ellent nem állható törvényhozó hatalommal működhetnék.

„Ellent nem állható törvényhozó hatalom.”

Ezt akarja-e Tisza István? Es az az országgyűlés, amelynek működése a két legfontosabb közjogi dologban záros határidőhöz van kötve: nevezhető-e ellent nem állható törvényhozó hatalomnak? — Mert igaz ugyan, hogy Tisza szándéka szerint az országgyűlésünk szólásszabadsága, tehát a magyar nemzetnek legeslegelső és legfőbb alkotmánybiztosító békóba lesz verve, — de hiszen azért a magyar törvényhozás egyetemének még mindig jogában áll a záros határidő alatt letárgyalt pénz- és véradót megtagadni s így közjogilag az országgyűlést ellent nem állható törvényhozó hatalomnak talán még sem lehetne nevezni?

Amde éppen itt van a kutya elásva s macskára a hájat akkor sem szoktuk bizni, ha tudván tudjuk is, hogy nem pákosztos.

Mert nem azért beteg a magyar parlamentarizmus, hogy a kisebbség esetleg obstruálhat, hanem azért beteg, mert a magyar törvényhozó hatalom a végrehajtó hatalomtól függ, holott a parlamentarizmus szabályai szerint éppen megfordítva kellene lenni. — Függ pedig azért, mert a 300 kormánypárti képviselő közül 270-re igrólígre kimutatható, hogy micsoda anyagi érdekből követi a Bécsben örökké hajlongó kormányt. A kisebbség tehát éppen azért obstruál, hogy a végrehajtó hatalomnak ezt az anyagi érdekekre fektetett tulsúlyát megdöntse, tehát hogy a valódi parlamentarizmust helyreállítsa és így a parlamentarizmus másik kinövését nem hogy meggyógyítsa, hanem csak hogy annak egészségét reperálja.

Mert tudjuk, hogy ennek az anyagiságban szenvedő, tehát rideg párturalomban leledző beteg parlamentnek mindaddig nem lesz Magyarországon doktora, amíg a fajbéli magyarság érvényesülését eszközlő igazságos választási törvényünk nem lesz.

A dolog logikai sorrendje tehát Magyarországon az, hogy a törvényhozó hatalom függ a végrehajtó hatalomtól, a végrehajtó hatalom pedig függ az osztrák császárral azonos magyar királytól, ez pedig, ha nem is jogilag, de lélektanilag függ osztrák tanácsadótól, a kamarillától.

A magyar törvényhozó hatalom ellentállási jogát tehát Tisza egyenesen a kamarilla érdekében akarja megtörni, hogy a 48-ban kitűzött s azóta soha egy pillanatra föl nem adott életről: az összbirodalmi egység a nemzetnek a pénz- és véradóra kiható két sar-

kalatos joga által többé csorbítható ne lehessen.

Ez után uszik a kamarilla nyálas a kamarillának ezen az országutján halad Tisza István akkor, a mikor a nemzetnek két meg nem kerülhető sarkalatos törvényét anyagi érdekekkel lekötött, tehát nem független többséggel adminisztratív akarja megkerülni. A cél tehát most is az, ami 48-ban volt, csak az eszközök és módok változtak. Az okos kigyónak dobja oda magát eszközül egy nagyravágyó férfi, akire ráillik a szerb közmondás: *aki délelőtt kutya volt, délután is az marad.*

S minthogy a népek türelme es a kétségbeesés között hosszú ut fekszik, az kétségtelen, hogyha Tiszának sikerül a nemzet jogaiért küzdelmet hitványul letörni, vagyis a magyar alkotmányosság halálítéletét meghozni: akkor a kamarilla nemzetpusztító garázdálkodásának az országutja beláthatatlan időkre meg lesz csinálva.

A kamarilla halálárkába azonban a nemzetnek a magyar kamarillavezér kivánságára nem szabad lefeküdni s a nemzetnek minden erejét meg kell feszíteni, hogy a kamarilla országutján ne a nemzet, hanem Tisza bukják el.

El is fog bukni!

Ambitionis meta est tumulta, a nagyravágyás határa a sir.

A kaszárnyák áldozatai.

— október 17.

Hangosak a kaszárnyák. De nem a fegyver alá kerülő fiatalság nótája zug ott, hanem 35,000 családapának átka és siralma. A hadvezetőség hívta be őket „bizonytalan tartamu” fegyvergyakorlatra, hogy a létszám kimutatásokban hiba ne essék.

sohasem hittem volna, hogy ilyen bájos asszony lesz belőled;

Ida mosolyogva pukkedlizett, aztán kedveskedve megsimogatta a barátnője kipirult arczocskáját.

— Hát még tel Olyan vagy, mint egy aranyhaju francia baba!

— Vannak gyermekeid? kérdezte Terka kissé elfogultan.

— Meghiszem! Két édes babym van: egy hat éves leány és egy négy esztendősi fiúcska. Emmi és Kari, ez a nevük. Mindkettő szőke és kékszemű.

— Azóta nem volt több?

— Brr! Isten ments! Két baba, ez éppen elég. Ki győzné a sok nevelést és költséget? — Hát neked van-e családod?

A Terka arczát anyai büszkeség sugározta be.

— Hogy van-e? De van ám! Öt kisike kamasz: tartsa meg őket a jó Isten! Mind fiú: egy egész orgonasip. Az apjuk ugyancsak nagyra van velük!

— És hogy győződ a sok költséget az öt fiúra?

— Költség? Ahol háromnak jut, ott öt se marad éhen. A ruhát pedig egymástól öröklik a kis ördögök. Majd azért csak ember lesz belőlük valahogy.

— Micsoda az urad? — kérdezte Szentkuthy Ida kíváncsian.

— Oh Istennek hála, most elég jó sorsban vagyunk. László másodtitkár a Közgazdasági bankban; a renumerációval

együtt felmegy a fizetése 1600 forintra. Sőt néha mellékesen is csöppen valami...

— A Közgazdasági Bankban? — szólott Ida meglepetve és szép fejét kissé gögösen fordította aranyhaju barátnője felé.

— Miért kérded ezt oly különös hangon? — mondta Terka megszeppenve.

Ida finoman elmosolyodott:

— Miért? Mert a véletlen csodálatos dolgokat művel: az én uram is ott dolgozik a Közgazdasági Bankban.

A Terka arca vörösre pirult az örömtől.

— A tied is? Nagyszerű! Hát eszerint félig-meddig kollegák vagyunk. Te megbocsátasz ugy-e, ha kedves férjed nevét kérdelem, mert én bizony már régideje elfeledtem. Ha megmondod, bizonyosan ismerni fogom, mert László társait látatlanban is jól ismerem...

Ida kaczerül hátraszegezte a fejét és lassan, kiszámított hangsulylyal felelte:

— A nevét? Talán ismered ha megmondom: Borsányi Elek az uram neve...

Ida ijesztenen elsápadt gyerekes mosolyát komoly megdöbbenés váltotta fel és majdnem hangtalanul susogta:

— Borsányi Elek vezérigazgató — az az urad?

— Igen kedvesem, a vezérigazgató, az az uram. Én is nagyon örülök, hogy így félig-meddig kollegák vagyunk.

Egy pillanatig mindketten hallgattak,

Terka félenken, megszeppenve, mint a bűnös gyerek. Ida büszkén, diadalmasan, mint a királynő, aki az inkognitóját levette. De aztán oly boldogan, aminő csak a hiúságában győzelmes asszony lehet, sugárzó, büszke pillantással czirógatta meg egykori barátnőjét.

— Ne félj, majd gondom lesz az uradra. Tudod, hogy csak egyetlen szavamba kerül, — és urad ugy fog előre menni, mint a parancsolat... Hogy is hívják egyébként a férjedet?

— Hajós Lászlónak...

— Hajós László, helyes, — nem fogom elfeledni. És az uramat még ma este figyelemztetem rá...

Terka szemét elfutották a könyvek, keze kissé remegett a felindulástól; csak most érezte a borzasztó távolságot, mely gyermekkori barátnőjétől elválasztotta. De a szive azért hálával és boldogsággal telt meg s félenken, alázatosan rebegette:

— Mily jó vagy te, mily édes! És mennyi hálával tartozunk neked mindnyájan!

Ida nyájasan a kezét nyujtotta, még mindig nyájasan, jóindulattal, bár a hangja nem volt többé a régi.

— Isten veled kis Terkám, Isten veled! Igazán örülök, hogy így véletlenül megláthattalak.

A teánál Ida megkérdezte az urát:

Ezért kell szenvedni 35,000 családnak, akiknek a kenyérkeresőjét rabolta el a kaszánya. Ezren és ezren elvesztették a behívás következtében az állásukat — és ugyanannyi anya jutott nyomorba gyermekeivel.

De mit törődnek ezzel az aranygalléru generálisok, akik a létszámkimutatásokat szerkesztik? A létszámnak teljesnek kell lenni a papíroson, hogy a monarchia nagyhatalmi állása valahogy meg ne rendüljön.

— Oesterreich muss Grossmacht sein — ez a jelszó odafent, ahol a nagyhatalmi hóbort álmában ringatóznak.

Ezek az aranygalléros urak azt képzelik, hogy a világ nem tud a monarchia válságáról, nem tudja, hogy a közös hadseregnek a rendes ujonczlétszámot a magyar parlament nem szavazta meg. Ezek az osztrák bácsik azt képzelik, hogy a világot, de leginkább az európai nagyhatalmakat félre lehet vezetni az ő létszámkimutatásaikkal.

Csalódnak. A magyar nemzet küzdelmét észrevette az egész világ és meg tudták a nagyhatalmak is, hogy a monarchia sorsa a magyar parlament kezében van és nélkülünk a híres Oesterreich semmi, Schmarn. Ha mi nem adunk pénzt és katonát, ha mi szembeszállunk az osztrák hatalommal, akkor a nagyhatalmi hóbort lélekharangjait meghuzhatják.

Mert ne higgye a hadvezetőség, hogy a létszámkimutatásokban van az erő. A hadsereg erejét a képzettségen és harc-képességen kívül a katonák lelkesedése és elszántsága képviseli. Elkéseredett, a vezetőit gyűlölő, a tisztjeit utáló katonákkal a hadsereg nem harcképes.

Ezek a szegény póttartalékosok, akik feleséget és gyermeket hagytak otthon, nem lesznek soha harcképes katonák, még ha két esztendeig tartják is őket fegyver alatt.

Sőt ellenkezőleg, mentől hosszabb ideig tartják bent őket, annál inkább elkéserednek. Ha háborúra kerülne a sor, ezeket nem lehetne az ellenség mérszárszékére vinni. Miért is gyilkolná az a sok szegény póttartalékos az ellenséget, amikor az ő igazi és legnagyobb ellensége a saját vezérkara és az az utált, gyűlölő alávaló szellem, amely az ő és övéi megszomorítására törekedett mindig, még a békében is?

— A bankjában dolgozik valami Hajós László?

Bossányi letette az estilapot.

— Igen édesem, öt év óta van a kezem alatt. Nagyon szorgalmas és törekvő fiatal ember. Különbösen mit érdekl magát Hajós László és a hivatal?

— Ida zavartan kevergette a teáját, aztán mosolyogva így szólt:

— Ha nem haragudnék, megkérném valamire...

— Halljuk!

Ez a Hajós László a Fischer adótárnok veje, akivel Váradon valamikor egy házban laktunk. Fischer Terka segíteni szokott a fehérnemű varrásban, de azért állandóan fenholdta a pisze orrát. Ha jó férj volna, most megszerezné azt az örömet, hogy magával a kedve szerint büszkélkedhessék.

— Hogyan!

— Hát úgy, hogy imponáljon a Fischer Terka urának; Ne engedje nagyon közel félközi magához; ne bizalmaskodjék vele. Hadd érezze az együgyű kisasszony, hogy mi a különbség kettőnk között... A fizetését azonban felemelheti, mert öt gyermeke van.

Borsányi mosolyogva csókolta meg a felesége kezét, aki jószívuén folytatta:

— A pénzt azért nem szabad sajnálnia tőle, mert szegényke még mindig a leánykori bundáját hordja...

Olyan katonákkal, akik után a gyöngé asszonyok és az ártatlan gyerekek sírnak, csak szabadságharcot lehet diadalmasan megvívni.

Csalódni fog az osztrák hadvezetőség. A magyar nemzet jogaiért küzdő ellenzékkel szemben nem lehet állítani 35,000 családapának az elkéseredését. Jól tudják, hogy az ő nyomoruságuk és szenvedésük az utolsó ütőkártya az osztrák hatalom kezében, amely a magyar nemzet jogos követeléseit a saját fiaival akarja levern. Ez nem fog sikerülni. A póttartalékosok, igaz szenvedni fognak bizonyos ideig, de az ártatlanul nyomorgó családok szenvedéseit enyhíteni fogja a nemzet közjótékonyasága, a nemzet pedig még elkéseredettebben, még szívósabban fog küzdeni a jogaiért.

Szaporítsátok csak az elkéseredett magyarok számát aranygalléros osztrákok, a magyar nép fölírja ezt a tartozást is az adósságai közé.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Bresbiteri közgyűlés. Az ev. ref. egyház presbiteriuma tegnap délelőtt az egyház tanácstermében ülést tartott, melyen egyházi részről K. Tóth Kálmán lelkész, világi részről pedig Simontfy Imre főgondnok elnökölt. A gyűlésen a tárgysorozat 20 pontja közül 9-et tárgyaltak le. A fennmaradt pontokat a jövő vasárnap, október 23-án délelőtt tartandó presbiteri gyűlésen intézik el. Ugyancsak a tegnapi ülésen tette le az esküt Szilágyi Imre az új egyházközségi bíró is.

Hagyomány az egyháznak. debreczeni ev. ref. egyház nemeslelkű adakozóinak sora egygyel szaporodott. Özv. Mede Gyuláné Szodray Eszter a Dégenfeld téri, nagy területen levő emeletes házáat az egyháza hagyományozta. Az egyháztanács Márton Imrét, az egyház ügyészét bízta meg, hogy a házas telek megbecsültetése és a tulajdonjog átirása iránt intézkedjék.

Rendelet a női kereskedelmi tanfolyamról. A kultuszminiszterium a napokban rendeletet adott ki a női kereskedelmi tanfolyamról. Kimondja ebben a kultuszminiszterium, hogy nem engedi meg ezután a tanfolyam-engedélyezésnek olyformán való megkerülését, hogy egyes iskolába a másik iskola párhuzamos osztályait átteszik s amint ez a fővárosban is megtörtént, ezentul nem hajlandó elnézni. Az egyes iskolákban megnyitott tanfolyamokat külön-külön kurzusnak fogja nézni, melyek mindenképpen külön engedélyre van szükségére. Kívánja még a miniszter, hogy a kurzusok szakszerűségét emeljék.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Hétfő, okt. 17. Lear király. (Tragédia.) „B” bérlet.

Kedd, okt. 18. A kis császár. (Operett.) „C” bérlet:

Szerda, okt. 19. A kis császár. (Operett.) „A” bérlet.

Csütörtök, okt. 20. A kis császár. (Operett.) „B” bérlet.

Péntek, okt. 21. A szókimondó aszszonyság. (Szinmű) „C” bérlet.

Szombat, okt. 22. Durand és Durand. (Bohózat.) „A” bérlet.

Vasárnap, okt. 23. Délután: Mikádó. (Operett); este: A kis pajtás. (Vigjáték.)

kis császár.

(Operette 3 felv. Irta Pásztor Árpád Zenéjét szerezte: Stoll Károly. Először adták Debreczenben 1904 okt. 16.)

A „navarrai leány”-ban, Massenet híres dalművében, ágyudőrej kíséri az áriákat, miért ne lehetne a puskaropogáshoz akkor operettet írni. A mai bemutató meggyőzőtt bennünket arról, hogy akadnak merész vállalkozók.

A darab meséje röviden ez:

X. Károly francia király (Faragó) Bretagneban vadászik. Kiséretéből eltéved kedvese, Clarisse (Rózsa Lili, egy paraszt fiú Rocco (Sugár Aranka) utbaigazítja és elvakítva a delnő szépségétől otthagyja atyját (Szilágyi) és mátkáját (Krémerne) is a kegyencznő ajánlatára, kinek megtetszik az egészséges, erős parasztfiú, a királyi udvar apróújjává szegődik.

A II-ik felvonásban már Clarisse megunta a piperkőcözé vedlett Rocco és D. Ecourselles marquist boldogítja szerelmével. Itt beleszövődik a mesébe a nép elégedetlensége. Forradalmi jelenet. A szerelmében csalódott Rocco a nép élére áll. Katonáság érkezik. Utczai harc.

A III-ik felvonásban a királyi palotában vagyunk. A király szórakozik. Táncz. A királyt dicsőítő szavalat közben belép Rocco és ócsárolja az uralkodót, feltárja a nép elégedetlenségét, majd mikor a kegyencznő hűtlenségét felemlíti, el akarják zárni, de a király szabadon bocsátja. Kijslenti, hogy visszajön. A mulatozás tovább folyik, de távolról már közeledik a zajongó forrongó nép, a király menekül. A tömeg betör a trónterembe és Rocco, ki egy jóslat szerint mint császár hal meg, a trónra ülve mátkájával, hódolatra kényszeríti az udvart és a kegyencznőt, ez. hogy a királyt megmentse, hozzá rohan és leszurja. A jóslat beteljesül és a darab véget ér. Látni való, hogy ez nem operette szöveg. Maga a zene, ámbár sok remmisenctiát rejt magában, egyes helyeken ügyes és csinos is. A finálék alapját a Girondisták dala és a Marseillez adja meg. Rocco belépője Roseval és Clarissal énekelt duettje a kiséret kórusa, a II-ik felvonásban Rocco és Rose duettje, a III-ikban a király és Clarisse duettje a legszebb számok. A szereplők közt Sugár Arankáé az ísőségt; nemcsak énekben, de játékban is szépet produkált. Rózsa Lili és Hegyi Lili is igyekeztek nem valami hálás szerepüket elfogadhatóvá tenni.

Ez alkalommal mutatkozott be nagyobb szerepben Rományi Mária Jovita szerepében. Értékes hanganyaggal rendelkezik, amely kellő csiszolás mellett sikereket biztosíthat számára. A férfi szereplők közül Faragó, Mezei, és Szilágyi tünnek ki. Huber karmester nehéz munkát végzett a betanítással, ámbár a jelekből ítélve, fáradságának gyümölcseit nem sokszor fogja élvezni.

Scála.

Sabin nők elrablása. Schöntán Pál és Ferencz 3 felvonásos bohózata, a „Sabin nők” elrablása került tegnap délután színre, kitűnő, egybevágó előadásban. A zsufozt színház közönsége folytonos derült hangulatban volt, amit Faragó jeles és művészi Rettegi Fridolinjával idézett elő. A közönség a többi szereplőknek is hálásan tapsolt.

IRODALOM.

Mindenható szeretet. (Teleológia és telepátia), írta Széki Ákos. Csiky Lajos, theol. akadémiánk tudós tanára, a még kéziratban átnézett műről következőképpen nyilatkozik a szerzőhöz írt levelében:

Kezembe vettem, olvasni kezdtem s fokozódó érdeklődéssel, rengeteg sok dolog közepette is egy folytatásban átolvastam „Mindenható szeretet” című tanulmányát. Azt ígértem, hogy két hét múlva adom azt vissza s íme 48 óra sem telik még el és olvasni tetszik a tanulmány felől való véleményemet.

Hatalmas olvasottság, az olvasottakat feldolgozni tudó tehetség, mélyes komolyság s e mellett élő bibliai hit, tehát tudatos vallásosság, tudás és hit jellemzik e tanulmányt. Reánk theológusokra végzetlenül érdekes és értékes benne a „Gondviselés” című szakasz, amely az isteni gondviselésről, reám nézve legalább sok, egészen új szempontot állít fel... Az irány tiszta és világos; ahol a hit régióiba száll fel, ottan éppen emelkedett...

Ezen mű, mint a szerzője által megindítandó Ezerjő, egyetemes olvasó könyvtár című vállalat I. sorozatának 1. és 2. füzeté, körülbelül 6 nyomtatott ivnyi terjedelemben, ez évi november hó közepe felé fog megjelenni.

Olvasó szépirodalmi vállalatunk nagy számmal van, olyan azonban, amely az emberi lét fontosabb kérdéseivel foglalkozó és közérdekű ismereteket tartalmazó műveket is terjesztene, még eddig nincs. Az Ezerjő, egyetemes olvasó könyvtár e hiányt van hivatva, — hogy pótolja. A Mindenható szeretet című mű megjelenését a következőké fogja követni: Holberg Lajostól Klimius Miklós föld alatti utazása, Swift Gulliver utazása című világhírű szatirájának méltó párja; dr. Szilvek Lajos theol. tanárnak A test feltámadása című nagy értékű munkája, amelyben a tudós szerző természetudományos alapon, sikeresen fejtegeti a test feltámadásának a biblia szerinti lehetőségét.

Ezek után valamely szociológiai mű fog következni.

A vállalat egyes füzetei pontosan meg nem határozott időben, de legalább havonta egyszer fognak megjelenni. A 10 füzetből álló sorozat előfizetési ára lelkészek, tanárok és tanítók számára 4 kor., egyes füzet 40, kettős füzet 80 fillér; másoknak az előfizetési díj 5 kor., a füzetek ára 50 fillér, illetve 1 korona Gyűjtők 8 megrendelő után tiszteletpénzt kapnak.

Az előfizetéseket a következő címre kell küldeni: Széki Ákos, Debreczen, (Bethlen-utca 60. sz.)

NAPI HIREK.

Nagy Győző ezredes hazaérkezése. A helyben székelő 80. honvéd gyalogdandár kiváló parancsnoka Nagy Győző ezredes, aki 4 hó előtt lovaglász közben czombtörést szenvedett, tegnap érkezett haza hosszú távollét után és pedig, amint örömmel jelezhetjük, gyógyultan. A rokonszenves dandárparancsnokot a sérülés után dr. Lengyel Rezső főorvos és dr. Bruckner Ernő gyógykezeltek itthon, majd a budapesti XVII. számú helyőrségi kórházban ápolták, ahol a gyógyulás annyira előre haladt, hogy csak utókúra céljából töltött néhány hetet Herkulesfürdőn. A legutóbbi

két héten rokonainál időzött, ahonnan most, kedves nejevel együtt, ismét körünkbe érkezett. — A közszeretnek örvendő dandárparancsnok szerencsés felgyógyulása, hazaérkezése nagy örömet kelteit katonai és polgári körökben egyaránt.

— **Wolafka püspök a katolikus nagygyűlésen.** Wolafka Nándor dr. val. püspök, ma délből Budapestre utazott. A püspök részt vesz az orsz. katolikus nagygyűlésen e hó 23-án és következő napjain tartandó ülésén és pénteken, a megnyitó ülésén beszédet is mond. Wolafka az utóbbi időben betegeskedett és budapesti tartózkodása alatt a Lukács fürdőben gyógykezelte magát.

— **Teljes tanácsülés.** Ma délelőtt Domahidy Elemér főispán elnöklésével teljes tanácsülés volt, melyen a holnapi közgyűlés még hátralevő tárgyait készítették elő.

— **Hivatal átvétel.** Jeney Szabó Miklós rendőrkapitány szabadságát megszakította és a bügyi osztály vezetését ma átvette.

— **A Svetits intézet főnöknőjének ünneplése.** A Svetits leánynevelőintézet főnöknőjét, Mária Margitot mai névünnepe alkalmából szép ünnepeltetésben részesítették az intézet növendékei. Az elemi iskola növendékei nevében Fodor Szili, a polgári iskola növendékei nevében Burger Erzsike, a tanítónőképző növendékei nevében Gavalier Ilona, a bennlakó növendékek nevében Orosz Margit szeretetteljes szavakkal üdvözölték a főnöknőt és díszes virágcsokrokat nyújtottak át neki. A főnöknő meghatva köszönt meg a váratlan ünnepeltetést.

— **Eredménytelen árverés.** A város a tulajdonát képező epreskerti kocsmat és a hozzátartozó földeket bárbe akarja adni. Az árverést ma tartották meg, de az eredménytelen maradt, mert nem volt árverező.

— **Törlesztéses egyházi kölcsönök.** Szombati számunkban részletesen ismertettük Márton Imre ev. ref. egyházi ügyésznek a törlesztéses egyházi kölcsönök behozatalát célzó, valóban üdvös indítványát. Az eddigi rendszer szerint ugyanis amit a kölcsönvevő felévente az egyháznak fizetett, mind csak kamatra ment s 50—60 esztendő múlva is fenállt az egész tartozás. Márton Imre indítványa szerint az ezután esedékes fizetések egy része a tőke törlesztésére fordíttatik s így az utolsó részlet lefizetésével minden megerőltetés nélkül megmenekül a kölcsönvevő a teherrel. Az indítványt tegnap az egyháztanácsi ülésen tárgyalták és óriási szótöbbséggel elfogadták.

— **Új kórházi gyógyszerész.** Gaszner Károly halálával megüresedett gyógyszerészi állást a közkórház igazgatósága Erős Bélával töltötte be.

— **Vármegyei nyugdíjintézet.** A vármegyei közgyűlése az alkalmazottak nyugdíjintézete választmányába Kovács Gyula, Soltész Farkas, Fischbein Ignác és Kömmerling János bizottsági tagokat, továbbá Pénzes Sándor, dr. Czeglédy Mihály, Latinovics Mihály és Veszprémi Kálmán tisztviselőket egyhangulag beválasztotta.

— **Az elszáradt nótafa.** Levelek hullása, daru távozása idején borongva

száll el a lelkünk a szegedi temető felé, amelynek sárga homokja alatt porlad a legszebb magyar nóták költője. Szegény Dankó Pista, nini, milyen hamar felejtenek. Így van az nálunk. Gyönyörű temetést rendez az ország, a nagy funérátora magad fajtája dicsőséges embernek, aztán belep a sirt a moh s volt nincs, ki gondol ebben a folytonos küzdelemben egy balgatag poétára? Nevető örökösök vagyunk s osztoszkodunk a te kincseiden is szegény troubadur. Pedig úgy kellene, hogy Dankó Pista sokszor eszébe jusson a magyarnak. Nini ki vette észre, mióta eltört az ő hegedűje, nincsen új nóta. A nótafa elszáradt s nem hajt több búbajos virágot. Egyetlen új magyar nóta se esendül föl azóta, hogy az a daltermő, csodás, forró szív kihült. Mig Dankó zenije lángolva lobogott, se szeri se száma nem zolt az édes, a gyönyörűséges nótának, amit a költő egy király bőkezűségével ajándékozott nekünk. És most? Élősködünk az ő dus hagyatékán, mi magyarok, kiknek több olyan nótafa nem adatott. Mert innen jutott eszünkbe a sápadt cigány poéta, akit lám pótolni senki sem tud ma még ezen az istenáldotta magyar földön...

— **Tolvaj gyermek.** A Csapó-utca 31. számú háznál dolgozott Szücs Sámuel favágó. A fát a pinczébe kellett hordani és ebben segédkezett Szücsnek 8 éves Gyula nevű fia. A kis fiu fahordás közben meglátta a pinczében Hunyadi Zsuzsanna cselédleány ruháit és egy óvatlan perczen a ruhákat elvitte. A lopás azonban később kiderült és így a vizsgálatot megindították.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Gyökös Erzsébet ev. ref. 15 hónapos, Mike Ferencz ev. ref. 38 éves, Sándor Erzsébet ev. ref. 1 hónapos, Harangozó Andrásné Bakó Juliánna ev. ref. 23 éves, Vass Ferencz ev. ref. 50 éves, Elek József róm. kath. 3 éves, Waller Mihályné Bruder Róza izr. 57 éves, Simon Juliánna ev. ref. 3 napos, Horváth Sándor ev. ref. 54 éves.

— **Talált olvasó.** A Varga-utczán egy olvasót találtak. Igazolt tulajdonosa Nagy Pálnál, a bünygyi osztály hajdukáplárjánál átvehető.

— **Szanatóriumi hölgybizottság Debreczenben.** A népszanatóriumok ügyét a magyar hölgyek vették a kezükbe. Lukács György főispán felhívására most, a közeli hetekben Debreczenben is megalakul egy hölgybizottság.

— **Elhagyott tárgyak árverése.** A vasuti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha- és fehérneműek stb. Debreczen állomás podgyász kiadási helyiségében folyó évi október hó 26-án délután 2 óraker kezdődő nyilvános árverésen el fog adatni.

— **Értékes lelet a Pallagon.** A Hidvéger Mihály pallagi tanyáján ásás közben értékes régiségre bukkant Kovács László juhász. Egy ezüstforintos nagyságu sárga karikát talált a felásott földben. A juhász tegnap reggel behozta a talált tárgyat Lőkóvits Arthur ékszerészhez, aki megállapította, hogy a 30 gramm súlyu karika színarany. Minden jel arra mutat, hogy a magyarok előtt való időkől származik és fülbe-

Törlesztéses és egyéb kölcsönök

a legelőnyösebb feltételek mellett

szükségül ki

Hartstein Kálmán

jelzőlog kölcsön irodája

Debrecen.

Piac-utca 38 szám.

való vagy gyermek karperecz lehetett. Lőf kovitsa régiséget megvásárolta és fel fogja ajánlani a városi Muzeumnak.

— **Két öngyilkosság.** Nehány hete szünetelt már a Debreczenben járványként dühöngő öngyilkosság. A szeptember hónap egész csapat öngyilkosa után, tegnapig nem volt egy sem, de tegnap aztán volt párjával is. Délután Gáti Lajos Eötvös-utca 87. számú házában lakó osztrákia az ajtószárkára felakasztotta magát. Mire észrevették és levágták, már halott volt. A fiatal 29 éves osztrákia semmi irást sem hagyott s így örök rejtély marad, hogy mi ösztökélte Gátit tettének elkövetésére. — A másik öngyilkosság, illetve kísérlet éjjel 3 óra között történt Kopasz Mihálynak Késés-utcai helyiségében Molnár János 20 éves cipészsegéd szerelmes volt a bűntanya egyik romlottlelkű leányába, Juhos Jolánba, ki természetesen nem sokat törődött az ifju szerelmével. Tegnap este is szerelméről beszélt Molnár a leánynak és a könyvérű leány kikacagta a szerencsétlen fiatal embert. Ez végleg elkeserítette Molnárt. Tegnap este néhány levelet írt, aztán az éjszakát a mulatóhelyen töltötte, hajnal felé pedig, mikor távozni készült, kétszer mellbe lötte magát. Azonnal értesítették a rendőrséget, honnan Varga dr. orvos és Bardóc readórbiztos mentek a helyszínre. Molnár — bár sérülései súlyosak — beszélni tudott. Kiszállították a kórházba, hol ma lesz a kihallgatása. Felgyógyulásában biznak.

— **Munkás dalestély.** Tegnap zajlott le a Bika disztermében a munkás dalestély, úgy anyagilag, mint erkölcsileg kitűnően sikerült. Kiss Béla zenekarának nyitánya után, a dalkör Thera Dalünnepen, Huber „Édes lánykám”, Lányi Régi nóta és Lileher Loreley című dalait adta elő, már megszokott, összevágó előadásban. Huber Rákóczi indulója zárta be a műsort, melyet a dalkör és zenekar együttesen adott elő. Műsor után kezdetét vette a tánc, amely Kiss Béla kitűnő zenekarának hangjai mellett a reggeli órákig tartotta együtt a szép számban megjelent közönséget. Az első négyest 120 pár táncolta.

— **Téglavetőbeli lakosok földvásárlása.** A városi téglavetőtelep lakosai tegnap gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy 56 hold telket vesznek. Ezen a telken lakóházakat fognak építeni. A földvásárláshoz szükséges összeget — 10—15 ezer koronát — valamelyik helybeli pénzintézetből veszik fel. A telekvásárlásra bizottságot választottak.

— **Besszakadt csatorna.** Jelenleg a gőzhenger a Hatvan-utczán préseli az utca burkolatát. Ezt a préselést a gőzhenger olyan ambícióval végzi, hogy még tulontul összelapul a burkolat. Ma reggel például a Pásti-utca torkolatánál a gőzhenger óriási sulya alatt az ut alatt a földben elhuzódó nagy csatorna beomlott dacára annak, hogy több, mint egy méternyi földréteg van felette. Hamarosan nagy néptömeg verődött össze, kik élvezettel nézték, míg a gőzhenger hosszas kinlódás után kigázolt a magasnálta kátyuból.

— **Korrepetitornak ajánkozik tankepesített gyógypedagógus.** Saját találmányu módszerével megkönnyíti gyengélkedőknel a tanulást. Czim: Oravecz József tanító Atilla-tér 2.

— **Feltört levélszekrény.** A postahivatal egyre-másra jelenti a rendőrségnek, hogy itt meg-ott feltörték a postaszekrényt. A rendőrség erre szigoru nyomozást indít, keresi, kutatja a betörőt és végül kideríti, hogy a szörnyű tett okozója, cselekvője ismeretlen. Most aztán rájöttek, hogy miért nem találja meg a rendőrség a szekrények feltörőjét. Az éjjel ugyanis a Csapó-utczán őrtálló rendőr észrevette, hogy a postaszekrény nyitva van. Megnézi és a szekrény tele volt levelekkel. A rendőr kiszedte a

leveleket és jelentés mellett beszoigáltatta azokat. A leveleket ma korán reggel a rendőrség tette postára, a posta pedig ma reggel jelenti, hogy a Csapó-utczán a 99. számú házhoz erősített postaszekrényt feltörték. Persze még nem tudott a postahivatal arról, hogy a rendőr levelekkel telítve találta a szekrényt, ami igen fényesen bizonyítja, hogy nem betörő nyult a szekrényhez, hanem egyszerűen nyitva hagyta. Persze így aztán lehetetlen elfogni a betörőt, aki nem is létezik.

— **Tragédia a falun.** Szemrevaló, fiatal özvegy volt Istvánfalván Mérai Fanni, nem csoda, ha egy ottani módos gazda beleszeretett és röviden el is jegyezte magának. Az özvegy azonban alig egy héttel az esküvő előtt gondolt egyet a szive szerint és egy falujabeli fiatal legénnyel állott össze. A végtelenül elkeseredett vőlegény szerdán elment az özvegyhez, hogy megkérlelje, mikor aztán hajthatatlan maradt, kirántotta revolverét és háromszor rája sütötte. Az asszony holtan terült el. Gyikosa már a börtönben ül.

— **Viteldíjkezdvezmény takarmány-neműekre.** Keraskedelemügyi m. kir. miniszter a takarmányhiányra való tekintettel megengedte, hogy a magyar kir. államvasutak összes vonalain és a pécs-barcsi vasuton, valamint a kezelésünk alatt álló bajazombor ujvidéki, debreczen-füzesabonyi, deb. hajdunánási dunántuli, győr-veszprém-dombovári, keszthely-vidéki, nógrádvárm. szt-lőrincz-szlatina-nasiczi, szlavoniai, tiszapolgárnyiregyházi, és tiszalök-büdszent-mihályi h. é. vasutakon továbbá a csáktornya-zágrábi (zagoriai) h. é. vasuton teljes kocsirakományokban szállítandó s a rendeltetési állomáson tényiege leadásra kerülő és onnan tengelyen elfuvarozandó tengeri kórára a II. kivételes dijszabás díjtételei, s szörplétakarmányra, szörplé-tözeqliszt-takarmány és szörplékorpára pedig a t. kivételes dijszabás díjtételei alkalmaztassanak. A fuvardij a tényiege suly, de kocsinként legalább 10,000 kg.-ért fizetendő. Ezen kedvezményes dijszabás csak a már előzőleg közhírré tett feltételek és módozatok, illetve a díjkezdvezményre jogosító igazolási eljárás mellett igényelhetők.

— **Letzter József fényképezeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.**

TAVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 17. A napirenden az olasz provizorium tárgyalása volt.

Elsőnek Szivós Géza szólalt fel.

Azután heves és hosszantartó ház szabályvita fejlődött ki, mert az elnök nem akarta Kubik Bélának megengedni, hogy Krasznay határozati javaslatát aláírja.

Kubik: Jogom van aláírni, a házszabályokban az ellenkezőre nincs intézkedés, Polónyi, Szócs hozzászólása után.

Polónyi Géza az olasz provizoriumhoz szólott.

Amikor Polónyi beszélni kezdett, T. s. a távozott.

Gabanyi utána kiállított: Hová siet? Vándoroljon ki.

Polónyi azt mondja, hogy a szerződés rosszabb, mint az ischli klauzula melyet a kormánypárt sem akart elfogadni. És az az előadó, ki az ischli klauzulát nem akarta aláírni, most egy annál sokkal rosszabb és károsabb szerződést akar a nemzetre oktroyálni.

Rosenberg előadó tagadólag int, mire Polónyi azt feleli, hogy elvárja Rosenbergtől érveit megezdafolását.

Odasülyedt a magyar parlament, hogy olyan szerződést akarnak ráerőszakolni, amelyért csak az Isten felelős és ha ez lehetséges, a magyar alkotmányosság utolsó napjait éli. Lapunk zártakor Polónyi még beszél és kibeszéli az ülést.

Orosz-japán háboru.

Tokió, okt. 17. Oyama tábornagy jelenti, hogy az oroszokat a Hun folyó balpartjára visszazsorították. — **Több mint 30 ágyut zsákmányoltak, ezenkívül több száz lövészrel megrakott kocsit. Foglyul esett több ezer orosz katona.** Japán részről 2050 katona és tiszt esett el, orosz részről 30 ezer ember a harc képtelenek száma. Sok helyütt az utolsó küzdelem olyan helyen folyt le, amelynek nyoma sincs a térképeken. **10—14-ig éjjel-nappal szakadatlanul folyt a harc és az a japánokra a legkedvezőbb eredménynel végződött.**

Tokió, okt. 17. Az orosz halottak számából arra lehet következtetni, hogy az oroszok vesztesége **40 ezer főre rug.** A japánok veszteségét még nem állapították meg, de az bizonyos, hogy az oroszokhoz arányitva csekély. Oku vesztesége 3500 főre rug.

Budapesti árutözsde.

Készáru: 5-tel magasabb.

— okt. 17.

Buza őszre	10 34 —
Buza tavaszra	10 74 —
Rozs őszre	7 78 — 7 79
Rozs tavaszra	8 16 — 8 17
Tengeri őszre	7 47 — 7 48
Zab	6 92 — 6 94
Arpa	7 36 — 7 38

A bábaképző intézet építése.

— Az árlejtés eredménye. —

— október 17.

A bábaképző intézet építésére beérkezett ajánlatokat tegnap bontották fel a városházán.

A felbontásnál Körner Adolf tanácsnok elnöklésével jelen voltak: Magoss György főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Szilágyi János építész, dr. Kenézy Gyula, Horváth István és Berger Jenő bizottsági tagok.

A beérkezett ajánlatok a következők: Az összes munkálatokra két ajánlat érkezett.

Berger Jenő az összes munkákat 1% engedménnyel, a kőművesmunkákra 5% felülfizetéssel.

Ungár Mór (Miskolc) 3% engedménnyel.

Biczó Gyula a kőműves, föld- és elhelyező munkákra 2% engedménnyel.

Gerstenbrein Balázs (Kolozsvár) bányapataki mészkő 5% dévai trachitból 10% engedménnyel. Egyesült parkett gyár részvényi társaság padlózati munkák 70% felülfizetéssel;

Kis Ignác a bádogosmunkákra 10,5% engedménnyel.

Lukács Vilmos falfestésre (pet. email);

Kaszanyitzky Endre az üveges munkákra;

Dihen János mázolási és szobafestési munkákra 10% engedménnyel;

Tóth András a szobrászmunkákra 10% engedménnyel;

Dorsch Hugó az asztalos munkákra 7% engedménnyel;

Rossi Primo betonburkolat munkákra;

Kövessi József bádogos munkákra 20,5% engedménnyel;

Horvát András festő-mázoló és szobafestő munkákra 7% engedménnyel;

Fuchs János asztalos munkákra, azonkívül parkettre 12% felülfizetéssel;

Beck Sándor a kőfaragó munkákra 4% engedménnyel, a técsői kőből 20% a bányakiből 11% engedménnyel;

Tóth Lajos kőműves, föld és tetőzati munkákra 1% ráfizetéssel;

Vasgerenda r. t. a vasmunkákra 6% engedménnyel;

Losonczy János a lakatos munkákra 21,5%, vasszerkezeti munkákra 8,5% engedménnyel;

Lám Sándor az üveges munkákra;

Blaskovics Mihály a lakatos munkákra 18%, a vasszerkezeti munkákra 8% engedménnyel;

Leguslith és társa a beton munkákra.

Harsányi István az asztalos munkákra 8,5% engedménnyel, azonkívül a padlózati munkákra;

Horváth József az ács munkákra 6,5% engedménnyel;

Kerékgyártó Sándor a bádogos munkákra 9% engedménnyel;

Ifjabb Pető György az ács munkákra 8,6% engedménnyel;

Kereszturi és Nagy a bádogos munkákra 1,2% engedménnyel;

Juhász István a lakatos munkákra 21 százalékos engedménnyel, vas munkákra 25 százalékos felülfizetéssel;

Barta Gergely szobafestői 1-75 százalékos, mázolási munkákat erezéssel 10, a nélkül 13 százalékos engedménnyel.

Az ajánlatokat kiadták a mérnöki hivatalnak és annak jelentése alapján hozza meg a határozatát a tanács, kikre bizza a bábaképezde építését.

Port-Artur végnapjai.

— október 17.

Port-Artur várának ostroma izgatja képzeletünket.

Dante írja le nagyszerű művében a pokol toraázát és — minden iszonyatosságával — magát a poklot.

Lángok vészes lobogása, perzselő tűz és fojtogató füst ... S kinok közt gyötördő embertömegek ... Fájdalmas nyöszörgés, irtóztos hangok: jajgatás és rémes hálálhörgés tölti a borus levegőt ... S omló vérpatak, borzalmas vergődés, szenvedés és halál riaszt mindenfelől...

Ez a kép, a melyet az olasz költő fantáziája teremtett s a melyhez Port-

Artur szolgáltatja most a valóságot.

Öt hónap óta állja az orosz helyőrség a japánok ostromát s ami a várban és a vár körül végbemegy: az a szörnyűségek és iszonyatosságok teljessége, amelyet az ember, egymás ellen törő ösztönében, fölidézhet a földön.

Az ágyuk tüze okádja a halált s szórja villámain és mennyköveit a várra. A robbanások ereje és moraja olyan, mintha földrengés rázná meg a hegyeket és a föld kérgét. Ádáz tusában áll ember ember ellen. Kit el nem talál srapel szilánkjá, azt megöli a puskaöly, vagy megsebzí a szurony. A puskaapor átható szaga összeolvad a kiontott vérnek és a fölösülő hulláknak rettentő párájával s pestissé teszi a levegőt.

A vár teli van beteggel és sebesülttel s napok óta lángban áll. Egy gránát ezérobantotta Stösszel tábornok házáat s a vár hősi védője kénytelen volt kihurcolkodni. Hová? Van-e még hely Port-Arturban, ahol az ember nyugodtan lehajthatná fejét, néhány órai pihenőre?

Azt mondja az egyik hír, hogy Port-Arturban nagy a gyermekhalandóság. Hát még mindig vannak Port-Arturban gyermekek? Egy másik hír meg azt mondja, hogy a parancsnok lefoglalta a dzsunkákat (kis hajókat, naszádokat), a melyeken el fogja szállítani a megbízhatatlan elemeket. Kik ezek a megbízhatatlan elemek Port-Arturban? — Nyilván azok a polgárok, akik immár nem érznek magukban annyi erőt, hogy bevárják és végignézzék a vár végső napjainak borzalmaikat.

Egy olyan vár, mint Port-Artur, amely föl van szerelve a természet és a modern katonai tudomány minden erősségével, dacolhat minden külső támadással szemben. Bevehetetlennek látszik. S ha kellő számú helyőrséggel rendelkezik s elégséges municzióval és eleséggel el van látva: akkor valóban bevehetetlen is. De ha akár a helyőrsége elégtelen, akár pedig a municziója, vagy az élelme fogyatékos: akkor a várnak minden erőssége végre is kimerül s végső katasztrófáját el nem kerülheti.

Minden jel, mely a telegráf drótján hozzánk eljut a messzi keletről (igy Kuropatkin szerencsétlen akciója is, mely a port-arteri helyőrség fölszabadítását tüzte ki céljául), arra vall, hogy elkövetkeztek Port-Artur végső napjai. Jelentik is a táviratok, hogy újabb roham várható Port-Artur ellen, amelynek vitéz védői Kuropatkin kudarcra után nem várhatnak többé segítséget a harcok isteneitől. Nem marad más hátra a számukra, mint a kénytelen megadás, vagy a hősi halál a vár-sáncok romjai között.

A port-arturi éposz tehát eljutott a szemben álló erők végső megfeszítéséhez s a nagyszerű események utolsó fölfokozásához. De a végső katasztrófának szükségzerű elkövetkezése oly szörnyű rombolással s az iszonyatnak oly rettentő dulásával jár, hogy bár reszketünk az izgalmas gyönyörtől, a melyet ily fenséges erők mérkőzése kelt bennünk, elborzad a szívünk — annyi vérnek és a halál oly rettentően dus aratásának látásán, amely immár a végzetnek elháríthatatlan hatalmával ereszkedik a port-arturi vár fölé.

TÖRVÉNYKEZÉS.

E heti büntügyi főtárgyalások. 1904. évi október hó 17-én hétfőn felelőviteli ügyek nyilvános tárgyalásai vétségi és kihágási ügyekben. Ugyanaznap még ítélethirdetések is. Október hó 18-án kedden főtárgyalások. Nagy Jánosné s 2 társa ellen gondatlanságból okozott emberölés, id. Oláh András s 3 társa ellen lopás büntetettéért, Kozma Sándor ellen lopás büntetettéért, Papp László s társa ellen gondatlanságból okozott emberölés. Ugyanaznap az I-ső tanács előtt főtárgyalások. Zvelichár István ellen súlyos testi sértés büntetése, Nagy István s társa ellen orgazdaság büntetése, Balogh Mária ellen lopás büntetettéért, Weisz (Fenyő) István s társa ellen magánosok elleni erőszak büntetettéért. Okt. 19-én szerdán főtárgyalások. Sándor József s 5 társa ellen, súlyos testi sértés büntetése. Kerecsi Bernátné ellen, gondatlanságból okozott súlyos testisértés és vétségéért. Király János ellen, lopás büntetése s csalás vétségéért. Bartsa Dániel ellen, lopás büntetettéért. Október hó 20-án csütörtökön főtárgyalások. Balla Virág Lidin ellen, lopás büntetettéért. Török Sándor ellen lopás büntetettéért, Faragó Zsófia ellen, lopás büntetettéért. Október hó 21-én pénteken főtárgyalások. Kovács Mihály s 3 társa ellen, lopás s orgazdaság büntetettéért, Papp Szabó Lajos ellen, súlyos testisértés büntetettéért. Tálóczy András ellen, lopás büntetettéért, Kovács István ellen, hatóság elleni erőszak büntetettéért, Ferge Sándorné ellen, lopás büntetettéért.

Egy házasság regénye.

— Erdekes válópör. —

A törvényszék előtt érdekes válópör aktái fakúsznek. Egy biharmegyei orvos regénye van ezekben a szomorú aktákban megírva.

A fiatal doktor, aki nemrég kezdte meg prakszist a vármegye egyik kis városkájában, tavaly megházasodott. Egy vagyonos kereskedő leányát vette nőül, akihez nem a szíve kötötte. De azért a körülményekhez képest elég boldogan teltek a fiatal pár napjai, míg a férj meg nem betegedett. Ez a szomorúság pedig a tavasszal elkövetkezett. Az orvos súlyos fertőző betegségbe esett s a fővárosi professzorok gége tuberkulózist konstataáltak. A diagnózist köztölték is a beteg orvossal, akit a végzetes szentencia rendkívül lesújtott. Betegségét nem titkolta felesége családja előtt sem, abban a balga hitben, hogy szerencsétlensége forróbban kapcsolja hozzá hitvesét, akit a boldogtalan ember igazán megszeretett.

De nem így történt. Beállított hozzá az apósa és kijelentette, hogy magával viszi a menyecskét.

— Halálos beteggel nem engedem élni a leányomat.

Ez volt a kiméletlen ember köszöntő szava. Aztán hiába volt tiltakozás, könyörgés, fenyegetőzés, a fiatal asszonyt hazavitte a szülei házhoz. Az elhagyott férj nyugalmát annyira megzavarta a dolog, hogy baja súlyosbodott és a szegény ember kétségbeesésében végzetes tervekkel kezdett foglalkozni. Mégis jobbnak találta, hogy békességes uton állítsa vissza családi tűzhelyének rendjét, de minden igyekezete megtört az após rideg, kegyetlen elhatározásán. Meg a menyecske se mutatott hajlandóságot arra, hogy ura házába visszatérjen s valahányszor a boldogtalan férj rimázkodásával közeledett hozzá, elutasította.

A beteg doktor végre is gondolt egyet s mikor felesége újból ajtot mutatott neki, nekiment a fiatal asszonynak s ahogy erejétől tellett, botjával elverte. Az alaposan helybenhagyott hűtlen asszony vizum reperumot iratott a sérüléseiről s a törvényszék-nél benyújtotta a válókeresetet férje ellen. A pörben legközelebb megtartják a békéltető tárgyalást.

REGÉNY CSARNOK.

A miss felmond.

Irta: Csóór Gáspár.

— Megeszem ma, az áldóját, valamennyit! — nevetett rám csufolódva és tovább hamzsolta az uborkákat.

— Ha még egyet kivesz, Miklós, elválok! — sikoltottam kétségbeesésemben.

— Vajjon? De kedves! — kacagott a szemem közé.

— Isten bizony — csuszott ki az ajkamon a rettenetes szó és megtántorodtam. — Azt hiszed, anyám, hozzám sietett, hogy támogasson? Dehogyan! A szemem félelmesen megcsillant, végignézett s dühösen rám rivallt:

— Elválik?... Ezért?... Nos hát, hadd legyen elég valóoka! — Azzal fölkapta az uborkás üveget s úgy a földhöz vágta, hogy ezer darabra tört, az uborkák, az én szép polituros uborkáim szétgurultak a földön, a levük szétfreesegett, nézd, a slafrokom is tele van vele! De ennyi sem volt elég a rettenetes embernek. Nekiugrott az uborkáknak s vad dühvel taposta szét valamennyit a parketten. Rémülten szaladtam ki az ebédlőből, mert még engem is összetaposott volna az a barbár ember, ugy-e, anyám?

Ennyi iszonyatot tovább nem is bírt el a szegény asszony s zokogva borult édes anyja ölébe.

Az eset csakugyan bolond. — Nagy meggondolással lehet csak jóra fordítani. Özvegy Mándyné is soká gondolkozott fölötte. De utoljára se tudott maga sem valami okos tenni valót kitalálni.

— És most mit akarsz tenni? — emelte föl leánya könnyes arcát.

— Válni... valóni örökre, édes anyám! — zokogta Irén.

— No ha nem is egészen örökre, Irénkém, de egyelőre nem fog ártani. Az idő majd meghoz mindent. Várhattok, hisz' ugyis, mindig mondtam, nagyon fiatalok vagytok. Lám, lám, mennyire beteljesült az édes anyád szava, leányom! Kora házasság, kora boldogtalanság!

... Aztán vártak. Sokáig, mind a ketten Miklós otthon a bresztováci kastély ablakában, melyből oly nyiláló szívvvel nézett utána elrohant boldogságának; Irén is a budai vár egyik palotájában, ahová komolyodni, feledni hozta fel a szeleburdi,

de egyre jobban hervadó asszonykát az édesanyja. Hasztalan, csak nem közelített egyik sem.

— Ha megőrülök, akkor sem teszem meg az első lépést! — esküdözött Bónis Miklós. (A másik héten pedig otthagyta a katonaságot és feljött Pestre, pénzügyi számtisztnek. Huszártisztból fináncz! Csak nem azért talán, hogy közel lehessen hozzá?)

— Ha megöl a vágy, sem kell többé nekem az a barbár ember! — fogadkozott Irén is. E tenden pedig, mikor ráborult a szürkület a csöndes tri-utczára és a csöndes asszonyi lelkekre, sehogy sem volt otthonmaradása Irénnek. Érezte, hogy menni kell.

— Elmegyek a templomba, — imádkozni a jó istenhez — szólt szomorúan az édesanyjához.

— Éredj, lányom, keress vigasztalást nála! — sóhajtott bánatosan özvegy Mándyné.

Ahogy elhagyta a szobát a szép, de már aggasztóan bus gyermek, Mándyné se bírta tartóztatni tovább magát. Zokogva borult a himzőasztalra.

— Még most sem jön az az ember — sóhajtott keserűen. Pedig már eleget vártak... válpör is lefolyt... még se mutatkozik, még se! Elhervad az a leány, megöli a bánat!... Segítsd össze őket, nagy isten! Oh, miért is engedtem ennyire... miért!

Lehajtott fővel ment lefelé a vizivárosi templomba Irén.

Észre sem vette, hogy nyomon kíséri egy nyulánk, barna férfi.

(Folyt köv.)

Debreczen sz. kir. város világítási vállalata. Mázoló munka.

Az utcái lámpák, falkarok és oszlopok mázolósa határozatván el, felhívának mindazok, kik ezen munkálatokat elnyerni akarják, hogy zárt levélbeli ajánlatukat f. hó 20-án csütörtökön déli 12 óráig a légszeszgyárnál adják be. A részletes feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1904 október 12.

Debreczeni Jenő,
igazgató.

9357.
1904 jkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Somonffy Imre, mint a debreczeni ev. ref. egyház gondnoka végrehajthatónak Pető István mint kiskoru gyermekei gyámja és társai végrehajtást szenvedők elleni 2000 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék területén levő, a debreczeni 5480. sz. tjkönyvben A) + 1. sorszám 1885. hrsz. alatt foglalt házasadvarból álló ingatlanra a C) 50—53. sorszám alatt a 2201/903. tkvsz. végzéssel Szabó Lajos és neje Polgári Erzsébet, Pető István és neje Szabó Juliánna javára bekezelezett életfogytig tartó haszonélvezeti jog épségben tartása mellett, az árverést 2784 koronában ezennel megállapított kiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1904. évi november hó 21-ik napján délután 3 órakor a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Ha azonban az ingatlan vételára a szolgálmi jog fentartásával 4500 koronát, azaz a szolgálom telekkönyvi bejegyzését megelőző tehertételek szempontjából megállapított összeget meg nem érte, az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan a szolgálmi jog fentartása nélkül a kitűzött határnapon újabban elárvereztetik. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 278 korona 40 fillért készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabálysszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Debreczen, 1904. évi augusztus 31-én

Kelemen,
kir. tszéki bíró.

Az általam leggondosabban összeállított s tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytár és illatszerraktára Debreczenben (Tisza-palota).

Apró hirdetések.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 8 fillér.

HASZNÁLT vetőgépek, teljesen kijavítva minden nagyságban felelősség mellett a legolcsóbb árban előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók, Rámer Sándor nagytrafik udvar Piacz-utca 26. Ugyanott vetőgépek kölcsön is kaphatók

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hattyú gyógyszerár-tálal. Majna Frankfurt.

Kiváló szerencse Töröknél

Felülmulhatlanul

kedvez főuradánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagybecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk emnélfogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A leggyorsabb nyeremény a legzserencésebb esetben

1.000.000 korona

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb; összesen **55.000. nyeremény és jutalom 14.459.000 korona összegben.**

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.— 1/2 eredeti sorsjegy frt 3.— vagy kor. 6.—; 1/1 eredeti sorsjegy frt 6.— vagy kor. 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

10 f. évi október hó 24-ig bizalommal hozzánk beküldeni,

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főuradánk osztálysorsjáték-üzletel:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Vaczi-körút 4/a.
II-ik fiók: Múzeum-körút 11/a. III fiók: Erzsébet-körút 54/a

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és Társa bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben { utánvételezni kérem (bélyegekből).
mellékelem bankjegyekben } A nem tetsző
postautólvánnyal küldöm } törölnöd.

Pontos cím:

Az általánosan elismert kitünő

Mohai Ágnes

természe es magyar ásványviz, mely a külföldi Gies-hüblit legjobban pótolja, főraktára:

MÁYER JENŐ

fűszer- és csemege üzletében.
Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
utca sarok.

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "

mélyen leszállított áron kapható.

„Animal“

állatok emésztését elősegítő táppor.

Kitünő eredménnyel kipróbálva marháknál, lovaknál, sertésekénél és juhoknál.

E kiváló számos nagy foszfor tartalmu gyökérből, ásványi és szerves anyagokból összeállított táppor előnye:

az „Animal“ táppor az állatok emésztését hathatósan elősegíti

az „Animal“ táppor az állatok hizását fokozza,

az „Animal“ táppor az állatok munkabírást fokozza,

az „Animal“ táppor a te képződést előmozdítja,

az „Animal“ táppor az állatok csontképződését előmozdítja,

az „Animal“ táppor a gyapjuképződést növeli és a szőr fényesedését elősegíti,

az „Animal“ táppor a betegségek iránti fogékony ságot csökkenti

Vegyileg kipróbálva a csász. kir. mezőgazdasági vegykeresleti állomásnál Bécsben, 1903 február 19, 390. A szám és dr Szilágyi Gyula megyei magán-tárnár és hites kereskedelmi törvényszéki vegyésznel 1903 január, 7442 szám. — 8 k ezer elismerőlevél tanuszkodik a kitünő hatásról. — 4000 kereskedőnél állandó raktár Ausztriában. Gyártási engedély Bécsben 20,206/1904. szám

Használati utasítás minden csomagban mellékelve
Egyedüli elárúsítás Merkl Ferencz fűszer-, csemege- és borkereskedésénél, Debreczen, Fűvészkert-utca 14. szám.

Szőnyeg,

✕ függöny, butorszövet, ✕

linoleum

● raktárunkat, saját házunkba ●

Kossuth-utca 5. sz.

|| föülzetünk emeleti helyi-
ségeibe helyeztük által. ||

A még raktáron levő szőnyeg, függöny, butorszövet, ágy- és asztalterítőket ameddig a készlet tart

✧ leszállított árak mellett ✧
árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.